

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/95/95/97

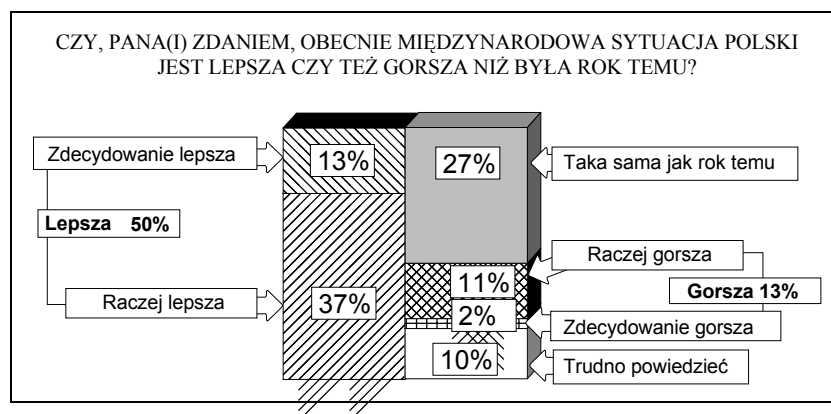
SYTUACJA POLSKI NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

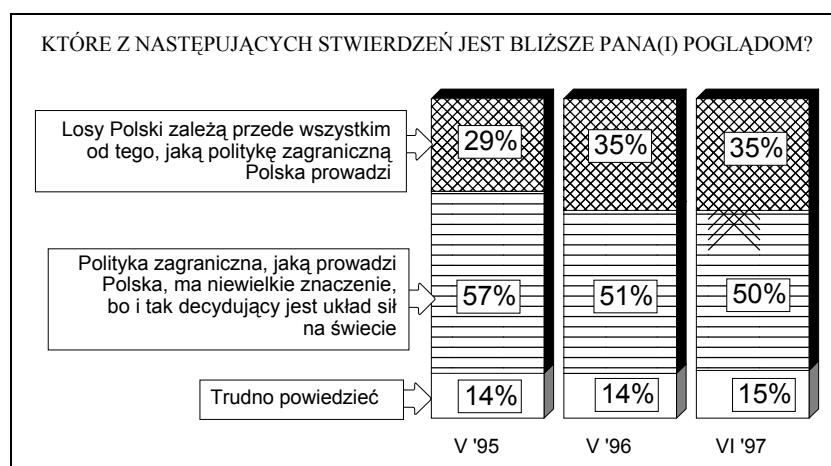
WARSZAWA, LIPIEC '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Połowa badanych jest przekonana o poprawie w ciągu ostatniego roku sytuacji Polski na arenie międzynarodowej. Opinia taka dominowała jeszcze przed madryckim szczytem NATO.

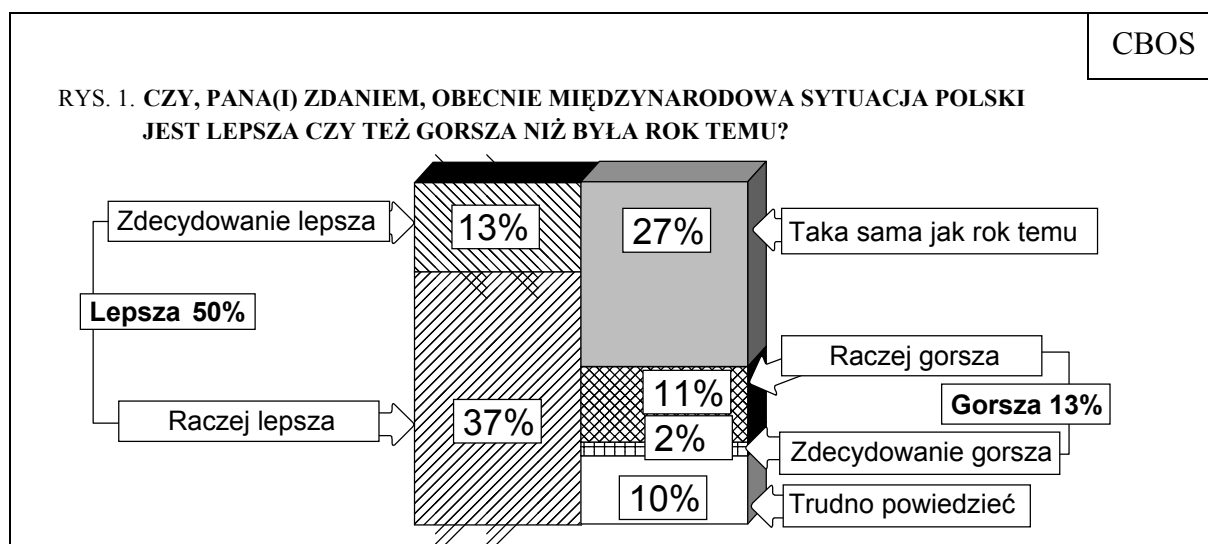
- ◆ Równie częste jest jednak przekonanie, że dla losów naszego kraju decydujące znaczenie ma układ sił na świecie, a nie polityka zagraniczna prowadzona przez Polskę.

- ◆ Mimo różnorodnych wydarzeń w polityce międzynarodowej, od kilku lat względnie trwałe są opinie o zależności losów świata od decyzji Rosji i Stanów Zjednoczonych.

Czerwiec przyniósł znaczną poprawę nastrojów społecznych, o czym informowaliśmy już wcześniej¹. Wyrażała się ona przede wszystkim bardzo dobrymi, nie notowanymi od siedmiu lat, ocenami kierunku rozwoju sytuacji w kraju. Czy równie dobre opinie ma nasze społeczeństwo o stosunkach Polski z innymi państwami? Pytanie takie zadaliśmy w corocznym sondażu na temat polityki międzynarodowej², przeprowadzonym nieco wcześniej niż badanie dotyczące nastrojów społecznych. Sondaż ten był realizowany w tydzień po podpisaniu w Paryżu „Aktu Założycielskiego NATO - Rosja”, a więc gdy już było wiadomo, że Rosja przyjmuje do wiadomości zaproszenie kilku krajów naszego regionu, w tym Polski, do rozmów o członkostwie w sojuszu północnoatlantyckim, natomiast przed madryckim szczytem NATO i wizytą prezydenta Billa Clintona w Warszawie.

Otrzymane wyniki wskazują, że co drugi badany uznał obecną sytuację Polski w świecie za lepszą niż przed rokiem, a tylko co ósmy ocenił ją jako gorszą.

¹ Patrz komunikat CBOS „Nastroje społeczne w czerwcu ♦ Stosunek do rządu”, czerwiec ‘97.

² Badanie „Świat wokół nas” (10) zrealizowano w dniach 5-12 czerwca ‘97 na reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski (N=1164).

Dla porównania przypomnijmy, że w maju '95, w półtora roku po podpisaniu „Partnerstwa dla pokoju”, gdy okazało się, że mimo tamtego porozumienia Rosja nadal sprzeciwia się udziałowi Polski w sojuszu atlantyckim, nieco więcej osób uważało, że sytuacja międzynarodowa naszego kraju jest gorsza w stosunku do roku poprzedniego (29%), niż było przeciwnego zdania (26%). Dominowała natomiast opinia, iż sytuacja ta jest „taka sama jak przed rokiem” (37%)³.

Można więc zasadnie przypuszczać, że na poprawę ocen sytuacji Polski w świecie wpłynęły zakończone właśnie kilkuletnie debaty na temat rozszerzenia NATO na wschód i zapowiedź rychłego zaproszenia nas do tej organizacji. Można też pójść dalej i stwierdzić, że na tak wysoki poziom optymizmu co do kierunku rozwoju ogólnej sytuacji w kraju (odnotowany we wspomnianym już sondażu, o tydzień późniejszym) wśród innych czynników miało wpływ także poczucie, iż sytuacja Polski na arenie międzynarodowej wyraźnie się poprawiła.

Znamienne jest, że im większe zainteresowanie polityką, a także im wyższe wykształcenie, tym częstsze przekonanie o poprawie sytuacji Polski w świecie. Wśród badanych, którzy swoje zainteresowanie polityką określili jako duże, a także wśród osób z wyższym wykształceniem ponad dwie trzecie stwierdza poprawę tej sytuacji. Natomiast wśród tych, którzy w ogóle nie interesują się polityką⁴, ponad jedna piąta uważa, iż sytuacja Polski na arenie międzynarodowej jest obecnie gorsza niż przed rokiem. Niewiele mniejszy jest odsetek osób mających to samo przekonanie wśród badanych z wykształceniem podstawowym.

Podobne zależności obserwowaliśmy w opiniach o kierunku rozwoju sytuacji w kraju - osoby mniej wykształcone częściej niż pozostałe wykazywały pesymizm⁵. Tak więc znajomość realiów polityki międzynarodowej i lepsza orientacja w bieżących wydarzeniach wyraźnie sprzyjają korzystniejszym ocenom położenia Polski w świecie. Z kolei osoby słabiej

³ Porównaj komunikat CBOS „Polska polityka zagraniczna w opinii społecznej”, październik '95.

⁴ Swoje zainteresowanie polityką badani określali na skali zawierającej następujący opis kolejnych stopni: „...moje zainteresowanie polityką jest: 1) **bardzo duże** - uważnie (szczegółowo) śledzę prawie wszystko, co dzieje się w polityce; 2) **duże** - dość uważnie śledzę to, co dzieje się w polityce; 3) **średnie** - śledzę jedynie główne wydarzenia; 4) **nikłe, niewielkie** - często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia; 5) **żadne** - praktycznie mnie to nie interesuje.

⁵ Por. cytowany komunikat „Nastroje społeczne w czerwcu...”

orientujące się w tych realiach lub wcale ich nie znające mogą mieć skłonność do przenoszenia ocen własnej sytuacji i pesymistycznego postrzegania kierunku rozwoju sytuacji wewnętrznej także na stosunki międzynarodowe.

Oceny pozytywne są częstsze wśród mężczyzn niż wśród kobiet, częstsze także wśród mieszkańców miast niż wsi. Lepszej ocenie sytuacji międzynarodowej kraju sprzyjają również wyższe dochody na osobę w rodzinie, większe zadowolenie z własnej sytuacji materialnej oraz lewicowe poglądy polityczne. Są to na ogół te same czynniki, które wiążą się z optymizmem w ocenie kierunku rozwoju ogólnej sytuacji w kraju⁶. Potwierdza to sformułowane wyżej przypuszczenie, że pozytywna ocena sytuacji międzynarodowej jest jednym z czynników potęgujących zaobserwowaną w czerwcu poprawę nastrojów społecznych.

Wspominaliśmy już, że istotnym wydarzeniem z dziedziny polityki międzynarodowej, mogącym mieć wpływ na przekonanie o poprawie sytuacji Polski w świecie, było podpisanie tzw. Karty NATO - Rosja. Równocześnie jednak porozumienie to zostało ocenione raczej jako przyznanie Rosji przez Zachód prawa do wpływania na politykę Polski niż jako rezygnacja Rosji z takiego wpływu⁷. Powstaje zatem pytanie, w jakim stopniu stanowisko wobec porozumienia między państwami NATO a Rosją wiąże się z oceną położenia Polski na arenie międzynarodowej?

Tabela 1 w procentach

Sytuacja międzynarodowa Polski jest:	Porozumienie Rosja - NATO świadczy raczej o tym, że:		
	Rosja zrezygnowała z wpływania na politykę Polski i innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej	Zachód uznaje prawo Rosji do wpływania na politykę Polski i innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej	Trudno powiedzieć
– lepsza niż przed rokiem	64	54	35
– taka sama	23	28	29
– gorsza niż przed rokiem	10	12	15
Trudno powiedzieć	2	6	21

V Cramera=.215

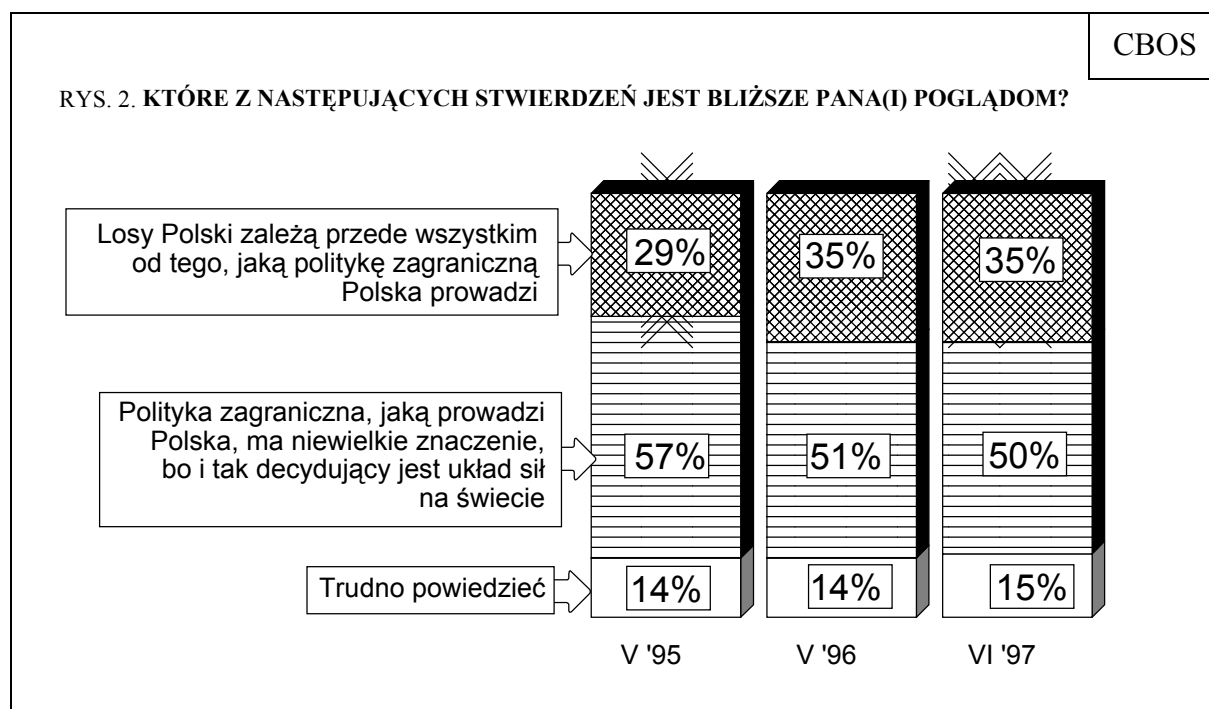
⁶ Jak wyżej.

⁷ Por. komunikat CBOS „Polacy wobec NATO”, lipiec ‘97.

Przedstawione wyniki wskazują, że większość badanych, którzy porozumienie Rosja - NATO odczytują jako korzystne dla Polski, konstatuje poprawę sytuacji międzynarodowej kraju. Jest to zależność dość wyraźna i istotna statystycznie. W sumie jednak uzyskane odpowiedzi świadczą o niezbyt dużym wpływie interpretacji tego porozumienia na ocenę położenia Polski w świecie, gdyż ponad połowa ankietowanych, którzy porozumienie Rosja - NATO uważają za niekorzystne dla Polski, również jest przekonana o poprawie sytuacji kraju w stosunku do ubiegłego roku.

OCENA PODMIOTOWOŚCI POLSKI NA ARENIE MIĘDZYNARODOWEJ

Czy w obecnej sytuacji międzynarodowej Polska może samodzielnie kształtować swoją przyszłość czy też los naszego kraju zależy przede wszystkim od czynników zewnętrznych, takich jak globalny układ sił i polityka wielkich mocarstw? Takie pytanie po raz pierwszy zadaliśmy badanym dwa lata temu. Obecnie, po porozumieniu NATO z Rosją, którego sens był od początku niejednoznacznie interpretowany, jest ono tym bardziej zasadne.

Połowa badanych sceptycznie zapatruje się na podmiotowość naszego kraju na arenie międzynarodowej uznając, że decydujący jest układ sił na świecie, a polityka zagraniczna Polski ma w tej sytuacji niewielkie znaczenie. Warto jednak zauważyć, że poglądy na ten temat są dość stabilne i nie wywarły na nie wpływu rozmowy między NATO a Rosją - m.in. w sprawie członkostwa naszego kraju w sojuszu - mimo że na ogół były interpretowane przez badanych niekorzystnie dla Polski.

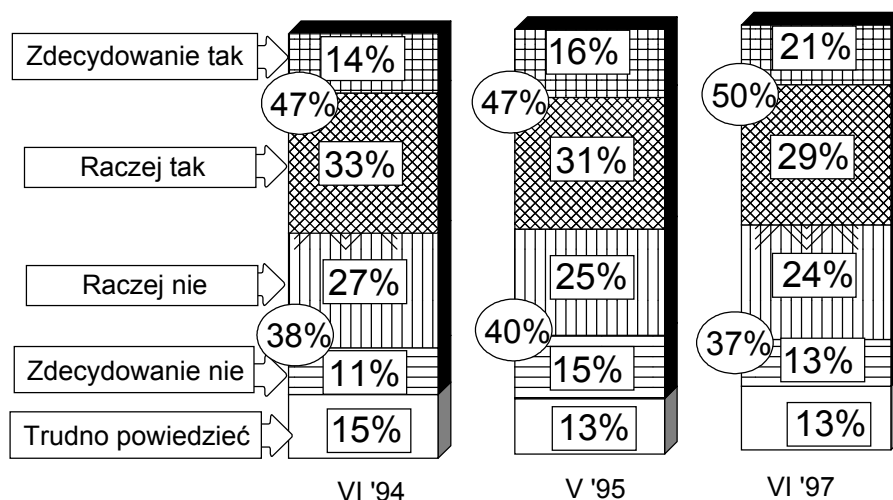
Interesujące spostrzeżenia przynosi analiza zależności stanowisk w sprawie podmiotowości Polski na arenie międzynarodowej od niektórych wyznaczników położenia społecznego badanych i ich cech demograficznych. Okazuje się bowiem, że opinie w tej sprawie są związane z wiekiem. O tym, że losy Polski zależą przede wszystkim od prowadzonej przez nią polityki zagranicznej, przekonani są najczęściej ludzie młodzi (poniżej 35 roku życia), a szczególnie uczniowie i studenci, spośród których ponad połowa wyznaje taki pogląd. Zważywszy na to, że ucząca się młodzież, a także znaczna część respondentów, mających obecnie mniej niż 35 lat, osiągała pełnoletność po upadku komunizmu i związanego z tym podziału świata na dwa przeciwstawne bloki, a więc wchodziła w dorosłe życie w suwerennej Polsce, można sądzić, że ich lepsze opinie o podmiotowości naszego kraju na arenie międzynarodowej wiążą się właśnie z tym faktem.

Przy takiej interpretacji z kolei opowiadanie się połowy badanych za stwierdzeniem, że losy Polski zależą przede wszystkim od układu sił na świecie, można tłumaczyć ich doświadczeniami z okresu PRL.

Równocześnie im większe zainteresowanie ankietowanych polityką, tym częstsze przekonanie, że losy Polski zależą przede wszystkim od niej samej. Może to potwierdzać hipotezę, że opinia o niewielkim znaczeniu polityki zagranicznej prowadzonej przez nasz kraj opiera się na utrwalonym stereotypie z przeszłości, nie korygowanym obserwacją bieżących wydarzeń.

Zapytaliśmy także badanych, co sądzą o odtworzeniu się charakterystycznej dla okresu „zimnej wojny” sytuacji bipolarnego podziału wpływów między dwa supermocarstwa.

RYS. 3. CZY ZGADZA SIĘ PAN(I) Z POGLĄDEM, ŻE W NIEDALEKIEJ PRZYSZŁOŚCI O LOSACH ŚWIATA BĘDĄ DECYDOWAŁY DWA MOCARSTWA: ROSJA I STANY ZJEDNOCZONE?

Powyższe dane wskazują, że badani mają dość ustabilizowane poglądy w tej sprawie. Warto jednak zwrócić uwagę na systematyczny wzrost odsetka osób wyrażających zdecydowaną opinię o ponownym tworzeniu się w polityce światowej bipolarnego układu. Może się to właśnie łączyć z rozmowami NATO - Rosja, gdyż poglądy w tych dwóch sprawach są ze sobą dość silnie powiązane. Wśród respondentów, którzy korzystnie dla Polski interpretują porozumienie Rosja - NATO, dominuje pogląd, że rozwój sytuacji międzynarodowej nie prowadzi do odtworzenia bipolarnego podziału wpływów na świecie. Z kolei odczytywanie Karty Rosja - NATO jako ustępstwa Zachodu wobec Rosji sprzyja przekonaniu o ponownej polaryzacji sił w polityce międzynarodowej.

Tabela 2

w procentach

Porozumienie Rosja - NATO świadczy raczej o tym, że:	Czy zgadza się Pan(i) z poglądem, że w niedalekiej przyszłości o losach świata będą decydowały dwa mocarstwa: Rosja i Stany Zjednoczone?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Rosja zrezygnowała z wpływania na politykę Polski i innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej	42	55	3
Zachód uznaje prawo Rosji do wpływania na politykę Polski i innych krajów Europy Środkowo-Wschodniej	61	33	6
Trudno powiedzieć	41	27	32

V Cramera=.290

Opinie w tej kwestii zmieniają się w zależności od wieku badanych. Ludzie młodzi, poniżej 35 roku życia, najczęściej nie zgadzają się z poglądem, że o losach świata w niedalekiej przyszłości będą decydować Rosja i Stany Zjednoczone. Przeważa on dopiero w rocznikach starszych. Można to odczytać jako potwierdzenie przypuszczenia, że na sposób interpretacji rzeczywistości przez ludzi wychowanych w czasach między II wojną światową a upadkiem Związku Radzieckiego przemożny wpływ wywarła istniejąca wówczas sytuacja dwubiegunowego podziału świata. Jednocześnie nie można jednak pomijać faktu, że osoby deklarujące duże zainteresowanie polityką również mają skłonność do częstszego dostrzegania możliwości odtworzenia się tego podziału.

Jeszcze przed madryckim szczytem NATO i wizytą Billa Clintona w Warszawie wśród ankietowanych dominowało przekonanie o poprawie sytuacji Polski na arenie międzynarodowej. Odnotowaliśmy też znaczną poprawę ogólnych nastrojów społecznych. Zjawiska te mogą być ze sobą powiązane - przekonanie o zmianie na lepsze położenia naszego kraju w świecie może być jednym z czynników powodujących ogólną poprawę nastrojów.

Równocześnie jednak dominuje sceptycyzm co do podmiotowości Polski na arenie międzynarodowej - połowa badanych jest zdania, że polityka zagraniczna prowadzona przez Polskę ma niewielkie znaczenie, ponieważ decydujący jest układ sił na świecie.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie międzynarodowa sytuacja Polski jest lepsza czy też gorsza niż była rok temu?

(%)

	Lepsza	Taka sama	Gorsza	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	27	13	10	1161
Płeć					
Mężczyźni	57	26	9	8	551
Kobiety	45	28	16	12	610
Wiek					
do 24 lat	53	25	12	11	158
25-34	45	34	13	8	209
35-44	53	27	12	8	243
45-54	53	25	15	7	209
55-64	62	18	10	9	148
65 lat i więcej	41	29	13	17	193
Miejsce zamieszkania					
Wieś	38	33	15	14	433
Miasto do 20 tys.	58	19	11	12	129
od 21 do 100 tys.	54	25	13	9	246
101-500 tys.	63	22	9	5	207
501 tys. i więcej mieszk.	59	26	11	4	144
Region					
Północny	53	25	14	8	137
Zachodni	63	19	12	6	124
Środkowo-zachodni	47	30	15	8	174
Środkowy	48	29	14	9	146
Wschodni	33	29	20	19	149
Południowo-wschodni	50	28	9	13	178
Południowo-zachodni	60	26	6	7	204
Wykształcenie					
Podstawowe	39	25	18	18	358
Zasadnicze zawodowe	48	29	16	7	330
Średnie	59	29	6	5	378
Wyższe	69	20	4	7	94
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	62	24	11	2	79
Prac. umysł. niż. szczebla	57	29	10	5	102
Pracownicy fiz.- umysł.	61	21	13	5	79
Robotnicy wykwalifikowani	51	34	10	5	133
Robotnicy niewykwalifik.	31	46	17	5	61
Rolnicy	38	30	17	15	72
Prywatni przedsiębiorcy	67	10	17	7	51
Bierni zawodowo					
Renciści	46	26	10	17	152
Emeryci	50	23	14	14	200
Uczniowie i studenci	64	22	3	11	63
Bezrobotni	40	29	20	11	98
Gospodynie domowe i inni	49	28	10	13	71
Zainteresowanie polityką					
Duże	67	21	9	3	138
Średnie	55	29	10	7	495
Niskie	50	27	12	11	289
Żadne	33	26	22	19	239
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	36	31	18	15	246
201 - 325	45	35	13	7	207
326 - 449	53	25	10	11	212
450 - 599	60	22	7	10	149
Powyżej 599 zł	73	17	8	2	191
Ocena własnych war. mater.					
Źle	39	28	20	13	333
Średnie	52	27	12	9	517
Dobre	60	25	6	9	311
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	38	28	20	13	82
Raz w tygodniu	49	28	14	10	611
Kilka razy w miesiącu	47	28	6	19	131
Kilka razy w roku	58	25	10	6	217
W ogóle nie uczestniczy	62	21	13	4	114
Poglądy polityczne					
Lewica	62	25	9	4	236
Centrum	55	28	10	7	354
Prawica	48	27	15	9	306
Trudno powiedzieć	38	25	18	19	259

Tabela 2. Które z następujących stwierdzeń jest bliższe Pana(i) poglądom?
 1 - Losy Polski zależą przede wszystkim od tego, jaką politykę zagraniczną Polska prowadzi; 2 - Polityka zagraniczna, jaką prowadzi Polska, ma niewielkie znaczenie, bo i tak decydujący jest układ sił na świecie

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	35	50	15	1161
Płeć				
Mężczyźni	43	48	9	551
Kobiety	28	52	20	610
Wiek				
do 24 lat	44	49	7	158
25-34	44	48	8	209
35-44	35	55	10	243
45-54	33	52	15	209
55-64	33	54	13	148
65 lat i więcej	25	41	35	193
Miejsce zamieszkania				
Wies	35	44	21	433
Miasto do 20 tys.	30	53	17	129
od 21 do 100 tys.	37	54	9	246
101-500 tys.	37	50	13	207
501 tys. i więcej mieszk.	37	59	4	144
Region				
Północny	32	53	15	137
Zachodni	34	57	10	124
Środkowo-zachodni	38	53	9	174
Środkowy	34	53	13	196
Wschodni	39	38	23	149
Południowo-wschodni	34	48	18	178
Południowo-zachodni	37	49	14	204
Wykształcenie				
Podstawowe	25	47	28	358
Zasadnicze zawodowe	38	51	12	330
Średnie	43	49	8	378
Wyższe	36	61	2	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	58	6	79
Prac. umysł. niż. szczebla	43	51	6	102
Pracownicy fiz. - umysł.	40	54	6	79
Robotnicy wykwalifikowani	43	50	7	133
Robotnicy niewykwalifik.	39	55	6	61
Rolnicy	46	38	16	72
Prywatni przedsiębiorcy	31	59	9	51
Bierni zawodowo				
Renciści	28	45	26	152
Emeryci	28	44	28	200
Uczniowie i studenci	56	44	0	63
Bezrobotni	25	58	17	98
Gospodynie domowe i inni	27	56	17	71
Zainteresowanie polityką				
Duże	44	51	5	138
Średnie	42	51	7	495
Nikie	32	52	16	289
Zadne	22	44	34	239
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	37	44	18	246
201 - 325	32	49	19	207
326 - 449	35	50	15	212
450 - 599	26	61	13	149
Powyżej 599 zł	40	53	7	191
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	51	18	333
Średnie	35	48	17	517
Dobre	40	52	8	311
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	26	52	22	82
Raz w tygodniu	32	49	19	611
Kilka razy w miesiącu	41	44	14	131
Kilka razy w roku	41	53	6	217
W ogóle nie uczestniczy	40	55	6	114
Poglądy polityczne				
Lewica	40	50	10	236
Centrum	39	50	10	354
Prawica	36	53	11	306
Trudno powiedzieć	25	46	29	259

Tabela 3. Pojawia się pogląd, że w niedalekiej przyszłości o losach świata będą decydowały dwa mocarstwa: Rosja i Stany Zjednoczone.
Czy zgadza się Pan(i) z tym poglądem?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	37	13	1160
Płeć				
Mężczyźni	50	43	7	551
Kobiety	49	31	19	609
Wiek				
do 24 lat	34	58	7	158
25-34	38	51	10	208
35-44	53	37	10	243
45-54	55	33	12	209
55-64	60	25	15	148
65 lat i więcej	57	18	26	193
Miejsce zamieszkania				
Wieś	45	37	18	433
Miasto do 20 tys.	53	29	18	129
od 21 do 100 tys.	55	39	6	246
101-500 tys.	46	41	12	206
501 tys. i więcej mieszk.	55	34	11	144
Region				
Północny	51	38	11	137
Zachodni	42	46	12	124
Środkowozachodni	48	42	10	174
Środkowy	54	31	15	196
Wschodni	44	36	20	148
Południowo-wschodni	51	33	16	178
Południowo-zachodni	53	37	10	204
Wykształcenie				
Podstawowe	49	24	27	358
Zasadnicze zawodowe	43	48	10	330
Średnie	57	37	6	377
Wyższe	46	48	6	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	48	45	7	79
Prac.umysł.niż.szczebła	58	38	4	102
Pracownicy fiz.- umysł.	44	46	9	79
Robotnicy wykwalifikowani	44	48	8	133
Robotnicy niewykwalifik.	59	35	7	61
Rolnicy	48	39	13	72
Prywatni przedsiębiorcy	46	42	12	51
Bierni zawodowo				
Renciści	55	26	19	152
Emeryci	58	20	22	200
Uczniowie i studenci	40	53	7	62
Bezrobotni	30	52	17	98
Gospodynie domowe i inni	49	29	21	71
Zainteresowanie polityką				
Duże	64	34	2	137
Średnie	48	43	9	495
Niskie	47	36	17	289
Żadne	47	28	25	239
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	38	42	20	246
201 - 325	49	40	10	207
326 - 449	47	37	16	212
450 - 599	53	32	15	149
Powyżej 599 zł	59	37	4	191
Ocena własnych war. mater.				
Złe	51	33	16	333
Średnie	48	38	14	516
Dobre	50	40	10	311
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	38	14	82
Raz w tygodniu	49	36	15	609
Kilka razy w miesiącu	52	36	12	131
Kilka razy w roku	51	37	11	217
W ogóle nie uczestniczy	48	44	9	114
Poglądy polityczne				
Lewica	55	35	10	235
Centrum	51	39	10	354
Prawica	46	46	9	306
Trudno powiedzieć	46	27	27	259